

V Bruseli 22. júna 2021
(OR. en)

10081/21

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0164(NLE)**

**ECOFIN 626
CADREFIN 315
UEM 166
FIN 501**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	22. júna 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2021) 340 final
Predmet:	Návrh VYKONÁVACIEHO ROZHODNUTIA RADY o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Lotyšska

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 340 final.

Príloha: COM(2021) 340 final

V Bruseli 22. 6. 2021
COM(2021) 340 final

2021/0164 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY

o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Lotyšska

{SWD(2021) 162 final}

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY

o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Lotyšska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti¹, a najmä na jeho článok 20,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Pandémia ochorenia COVID-19 má rušivý vplyv na hospodárstvo Lotyšska. V roku 2019 dosahovalo Lotyšsko hrubý domáci produkt na obyvateľa (HDP na obyvateľa) na úrovni 51,0 % priemeru EÚ. Z prognózy Komisie z jari 2021 vyplýva, že reálny HDP Lotyšska v roku 2020 klesol o 3,6 % a v období 2020 – 2021 by mal kumulatívne klesnúť o 0,3 %. Medzi dlhodobejšie aspekty s vplyvom na strednodobú hospodársku výkonnosť patrí konkrétne dodržiavanie daňových predpisov, nedostatok zručností, slabé výsledky v oblasti zdravia a nedostatočná inovačná výkonnosť.
- (2) Rada 9. júla 2019 a 20. júla 2020 adresovala Lotyšsku odporúčania v kontexte európskeho semestra. Rada konkrétne odporúčala znížiť zdanenie osôb s nízkymi príjmami jeho presunom na iné zdroje, najmä na kapitál a majetok, a zlepšením daňovej disciplíny a pokračovať v pokroku dosiahnutom v rámci boja proti praniu špinavých peňazí. Ďalej odporúčala posilniť záchrannú sociálnu sieť a riešiť sociálne vylúčenie, najmä zlepšením primeranosti dávok zabezpečujúcich minimálny príjem, minimálneho starobného dôchodku a podpory príjmu pre osoby so zdravotným postihnutím, zvýšiť kvalitu a efektívnosť vzdelávania a odbornej prípravy, najmä pokiaľ ide o nízkokvalifikovaných pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie, a to aj posilnením účasti na odbornom vzdelávaní a príprave a vzdelávaní dospelých, a posilniť odolnosť, dostupnosť, kvalitu a nákladovú účinnosť systému zdravotnej starostlivosti, a to aj poskytnutím dodatočných ľudských a finančných zdrojov. Odporúčala zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na výskum a inovácie, čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie, udržateľnú dopravu a digitálne infraštruktúry. V súvislosti s riešením vplyvu krízy odporúčala poskytovať primeranú podporu príjmu skupinám najviac postihnutým krízou a zmierniť vplyv krízy na zamestnanosť aj prostredníctvom pružných foriem organizácie práce, aktívnych opatrení na trhu práce a zručností. Napokon odporúčala posilniť

¹ Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17 – 75.

zodpovednosť a efektívnosť verejného sektora, najmä pokiaľ ide o miestne orgány a štátom vlastnené a komunálne podniky, a skvalitniť režim konfliktu záujmov. Na základe posúdenia pokroku pri plnení uvedených odporúčaní pre danú krajinu v čase predloženia plánu obnovy a odolnosti Komisia dospela k záveru, že Lotyšsko podstatne pokročilo, pokiaľ ide o odporúčania týkajúce sa fiškálnej politiky, otázky prania špinavých peňazí, podpory príjmu a podpory likvidity s cieľom riešiť vplyv krízy.

- (3) [V odporúčaní Rady o hospodárskej politike eurozóny² sa členským štátom eurozóny odporúča, aby prijali opatrenia, a to aj prostredníctvom plánov obnovy a odolnosti, ktorými okrem iného zabezpečia nastavenie politiky, ktoré podporuje obnovu, a aby ďalej zlepšovali konvergenciu, odolnosť a udržateľný a inkluzívny rast. V odporúčaní Rady sa takisto odporúča posilňovať vnútroštátne inštitucionálne rámce, zabezpečiť makrofinančnú stabilitu a dobudovať HMÚ a posilniť medzinárodnú úlohu eura.] [Ak v čase prijatia tohto vykonávacieho rozhodnutia Komisie ešte nebude prijaté dané odporúčanie Rady, toto odôvodnenie odstrániť.]
- (4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Lotyšsko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Zodpovednosť štátu za svoj plán obnovy a odolnosti je základom jeho úspešnej realizácie a trvalého vplyvu na vnútroštátnej úrovni, ako aj dôveryhodnosti na európskej úrovni. V zmysle článku 19 uvedeného nariadenia Komisia posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu.
- (5) Plány obnovy a odolnosti by mali napĺňať všeobecné ciele Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením (EÚ) 2021/241 a Nástroja Európskej únie na obnovu zriadeného nariadením Rady (EÚ) 2020/2094³ s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19. Mali by podporovať hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Únie tým, že budú prispievať k šiestim pilierom uvedeným v článku 3 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (6) Plnenie plánov obnovy a odolnosti členských štátov bude predstavovať koordinované investičné a reformné úsilie v rámci celej Únie. Vďaka koordinovanému a súbežnému vykonávaniu a vďaka realizácii cezhraničných projektov sa tieto reformy a investície budú navzájom posilňovať a vytvoria pozitívne externality v celej únii. Približne jedna tretina vplyvu mechanizmu na rast a tvorbu pracovných miest v členských štátoch teda bude externalitou pochádzajúcou z iných členských štátov.

Vyvážená reakcia prispievajúca k šiestim pilierom

- (7) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.1 prílohy V k nemu plán obnovy a odolnosti do značnej miery (hodnotenie A) predstavuje komplexnú a primerane vyváženú reakciu na hospodársku a sociálnu situáciu, čím primerane prispieva ku všetkým šiestim pilierom uvedeným v článku 3 nariadenia (EÚ) 2021/241, pričom zohľadňuje osobitné výzvy a finančné prostriedky pridelené dotknutému členskému štátu.

² Čaká sa na konečné prijatie Radou, ktoré nasleduje po schválení Európskou radou. Znenie schválené Euroskupinou 16. decembra 2020 je k dispozícii na adrese: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14356-2020-INIT/sk/pdf>.

³ Nariadenie Rady (EÚ) 2020/2094 zo 14. decembra 2020, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 23).

- (8) Plán zahŕňa vyvážený súbor reforiem a investícií zameraných na riešenie kľúčových výziev krajiny, stimuláciu obnovy po kríze spôsobenej pandémiou COVID-19 a vytvorenie základov pre dlhodobý rast. Plán obsahuje 85 opatrení zacielených na hlavné výzvy Lotyšska a oblasti politiky európskeho významu, a teda pokrýva všetkých šesť pilierov. Plán tvorí šesť komponentov: zelená transformácia, digitálna transformácia, znižovanie nerovnosti, zdravie, produktivita a právny štát. Ciele komponentov sa navzájom dopĺňajú a reformy pôsobia ako páka stimulujúca vplyv súvisiacich investícií, najmä prostredníctvom štrukturálnych zmien a zvýšenia financovania súkromným sektorom a jeho účasti.
- (9) Plán sa zameriava na hlavné výzvy Lotyšska, ktorými sú zelená a digitálna transformácia, sociálne vylúčenie, zdravotná starostlivosť, regionálne rozdiely, digitálne zručnosti a vzdelávanie dospelých, vysokoškolské vzdelávanie, konvergencia a rast produktivity vrátane výskumu a inovácií, podpora investícií podnikov, ako aj administratívne kapacity vrátane daňovej správy, verejného obstarávania a súdneho systému.

Riešenie všetkých výziev identifikovaných v odporúčaníach pre danú krajinu alebo významnej podskupiny týchto výziev

- (10) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.2 prílohy V k nemu sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti prispeje k účinnému riešeniu všetkých výziev alebo významnej podskupiny výziev (hodnotenie A) identifikovaných v príslušných odporúčaníach pre danú krajinu adresovaných dotknutému členskému štátu vrátane ich fiškálnych aspektov, alebo výziev identifikovaných v iných relevantných dokumentoch, ktoré Komisia oficiálne prijala v kontexte európskeho semestra.
- (11) Odporúčania týkajúce sa okamžitej reakcie fiškálnej politiky na pandémiu možno považovať za odporúčania, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti lotyšského plánu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že Lotyšsko vo všeobecnosti primerane a dostatočne zareagovalo na okamžitú potrebu podporiť hospodárstvo fiškálnymi prostriedkami v rokoch 2020 a 2021 v súlade s ustanoveniami všeobecnej únikovej doložky. Relevantné už nie je ani odporúčanie dosiahnuť strednodobý rozpočtový cieľ v roku 2020, a to z dôvodu uplynutia príslušného rozpočtového obdobia, ako aj aktivácie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu v marci 2020 v súvislosti s pandémiou.
- (12) Plán zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré prispievajú k účinnému riešeniu všetkých výziev alebo významnej podskupiny hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaníach pre danú krajinu, ktoré Rada adresovala Lotyšsku v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020, najmä v oblastiach zdravotnej starostlivosti, ako je napríklad odolnosť, dostupnosť, kvalitu a nákladovú účinnosť zdravotníctva; v oblasti vzdelávania a zručností, ako je kvalita a efektívnosť vzdelávacieho systému a digitálne zručnosti; v oblasti sociálneho začlenenia, ako sú dávky zabezpečujúce minimálny príjem; v oblasti výskumu a inovácií; v oblasti investícií, napríklad do zelenej a digitálnej transformácie, cenovo dostupného bývania; a v oblasti verejnej správy a podnikateľského prostredia.
- (13) Pre Lotyšsko je kľúčovou výzvou aj naďalej pokračujúca konvergencia, pokiaľ ide o zlepšenie životnej úrovne jeho obyvateľstva. Reformy a investície do zručností, vzdelávania a odbornej prípravy, zdravotnej starostlivosti a sociálneho začlenenia by mali prispieť k zlepšeniu produktivity a dlhodobého inkluzívneho rastu Lotyšska.

Plánujú sa značné investície do opatrení na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu s cieľom vybaviť pracovnú silu požadovanými zručnosťami, ako aj investície do nového cenovo dostupného bývania s cieľom zlepšiť regionálnu mobilitu pracovnej sily. Do plánu sú zahrnuté reformy a investície na zvýšenie odolnosti a dostupnosti systému zdravotnej starostlivosti, podporu poskytovania integrovaných služieb starostlivosti a zvýšenie schopnosti zdravotníckych zariadení prispôbiť sa krízovým situáciám. Plán prispieva k riešeniu sociálnych výziev ďalším zlepšením systému podpory minimálneho príjmu prostredníctvom mechanizmu ročnej indexácie a jeho prepojením s vývojom mediánu príjmu. K dosiahnutiu pokroku pri riešení súčasných výziev by mali prispieť aj ďalšie investície do prístupnosti a do infraštruktúry rehabilitácie pre osoby so zníženou pohyblivosťou a osoby so zdravotným postihnutím, ako aj investície do dlhodobej starostlivosti o staršie osoby.

- (14) V pláne sa výrazne posilňujú investície do výskumu a inovácií a podporujú sa rôzne reformy verejnej správy. Zmierňuje sa ním aj bremeno sociálno-ekonomických nákladov na zelenú a digitálnu transformáciu, pričom sa zohľadňujú regionálne rozdiely. Plán má za cieľ dosiahnuť významnú zmenu, pokiaľ ide o roztrieštenosť správy systému inovácií, a vytvoriť udržateľné inovačné ekosystémy, čím sa podporia vyššie celkové investície. Počíta sa s rozsiahlymi investíciami do zelenej a digitálnej transformácie vrátane investícií do energetickej efektívnosti, modernizácie elektrizačnej sústavy, IT systémov verejného sektora, ako aj do základných a pokročilých digitálnych zručností vo verejnom aj v súkromnom sektore. Cieľom opatrení na zlepšenie infraštruktúry intermodálnej dopravy v Rige a jej okolí je uľahčiť mobilitu pracovnej sily a pomôcť obmedziť rastúcu spotrebu energie a emisie skleníkových plynov z osobných automobilov. S cieľom riešiť regionálne rozdiely plán vychádza z administratívnej územnej reformy a zahŕňa značné investície do priemyselných parkov, mestskej dopravy, obnovy ciest, škôl a cenovo dostupného bývania. Zodpovednosť a efektívnosť verejnej správy by sa mala posilniť prostredníctvom reforiem a investícií na boj proti tieňovej ekonomike a hospodárskej trestnej činnosti, zlepšenie systému verejného obstarávania a inovácie vo verejnom sektore. Očakáva sa, že na základe plánu sa bude pokračovať vo vykonávaní stratégie boja proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom reformy systémov spolupráce, výmeny informácií a odbornej prípravy medzi orgánmi presadzovania práva zapojenými do identifikácie, vyšetrovania hospodárskych trestných činov a ich trestného stíhania pred súdom, pričom sa posilní technická kapacita dotknutých orgánov.

Príspevok k rastovému potenciálu, tvorbe pracovných miest a ekonomickej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti

- (15) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. c) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.3 prílohy V k nemu sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti bude mať vysoký vplyv (hodnotenie A) na posilnenie rastového potenciálu, tvorbu pracovných miest a ekonomickú, sociálnu a inštitucionálnu odolnosť členského štátu, pričom prispeje k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv, a to aj podporou politik pre deti a mládež, a značne zmierni hospodársky a sociálny dosah krízy spôsobenej ochorením COVID-19, čím posilní hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a konvergenciu v rámci Únie.

- (16) Zo simulácií Komisie vyplýva, že plán má potenciál zvýšiť do roku 2026 HDP Lotyšska o 2 %⁴. Z programu stability Lotyšska na rok 2021 vyplýva jasný účinok doplnkovosti plánu, keďže sa očakáva, že úroveň verejných investícií bude výrazne prevyšovať úroveň pred pandémiou, konkrétne pôjde v rokoch 2021 až 2024 v priemere o 5,9 % HDP v porovnaní s priemernou úrovňou 5,1 % HDP v období 2017 – 2019.
- (17) Investície a reformy v oblasti zelenej a digitálnej infraštruktúry, regionálny rozvoj, výskum a inovácie, ako aj rozsiahle systémy podpory investícií podnikov posilnia rastový potenciál Lotyšska v strednodobom až dlhodobom horizonte. Investíciami a sprievodnými reformami systému dopravy v Rige sa zvýši konkurencieschopnosť mesta a jeho schopnosť prilákať investície a talenty. Opatrenia na podporu súkromných investícií do veternej energie prispievajú k dosiahnutiu cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a k snahe vytvoriť konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo. Systémy podpory investícií podnikov urýchlia úsilie Lotyšska o vyššiu vývoznú kapacitu a rast produktivity, pričom budú stavať na základných kameňoch priemyslu – na inováciách, hospodárskej súťaži a silnom a dobre fungujúcom jednotnom trhu. V pláne Lotyšska sa predpokladajú investície a reformy zamerané na zvyšovanie zručností obyvateľstva. Investície do bývania a infraštruktúry v okrajových regiónoch posilnia možnosti rastu zaostávajúcich regiónov Lotyšska. Spoločne sa týmito opatreniami riešia dlhodobé výzvy, ktorým čelí lotyšské hospodárstvo – nízke výdavky na inovácie, malá miera využívania moderných technológií, ako aj značné regionálne rozdiely.
- (18) Očakáva sa, že investície a reformy zamerané na zlepšenie sociálneho začlenenia a zdravotnej starostlivosti posilnia sociálnu súdržnosť a sociálnu ochranu. Zavedením indexácie dávok minimálneho príjmu by sa malo zabezpečiť, aby sa dávky každoročne prispôbovali rastu miezd, čo by prispelo k ich primeranosti. Očakáva sa, že tieto opatrenia v kombinácii so zvýšením prahovej hodnoty minimálneho príjmu najmenej na 20 % mediánu príjmu znížia príjmovú nerovnosť a zvýšia účinnosť sociálnych transferov, čo sú aspekty identifikované ako jedny z najvýznamnejších sociálnych výziev Lotyšska. Okrem toho sa očakáva, že pomocou investícií do zdravotníckej infraštruktúry v kombinácii s reformou zameranou na prilákanie ďalších ľudských zdrojov do zdravotníctva sa zlepši dostupnosť zdravotnej starostlivosti, keďže nedostatočný prístup k nej ovplyvňuje najmä osoby s nízkymi príjmami a ľudí žijúcich v okrajových oblastiach.

Zásada „výrazne nenarušiť“

- (19) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. d) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.4 prílohy V k nemu sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti zabezpečí, že žiadne opatrenie (hodnotenie A) na vykonávanie reforiem a investičných projektov zahrnutých do plánu obnovy a odolnosti výrazne nenaruší environmentálne ciele

⁴

Tieto simulácie odrážajú celkový vplyv Nástroja Európskej únie na obnovu, čo zahŕňa aj financovanie programu ReactEU, a zvýšené financovanie programov Horizont, InvestEU, FST, programu rozvoja vidieka a RescEU. Tieto simulácie nezahŕňajú možný pozitívny vplyv štrukturálnych reforiem, ktorý môže byť podstatný.

v zmysle článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852⁵ (zásada „výrazne nenarušiť“).

- (20) Posúdenie týkajúce sa súladu so zásadou „výrazne nenarušiť“, ktoré predložilo Lotyšsko vo svojom pláne obnovy a odolnosti, sa vykonalo v zmysle technického usmernenia Európskej komisie k zásade „výrazne nenarušiť“ (2021/C 58/01). Zahŕňa šesť environmentálnych cieľov v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852, t. j. zmiernenie zmeny klímy, adaptácia na zmenu klímy, udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov, obehové hospodárstvo, prevencia a kontrola znečisťovania, a ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov. Environmentálny vplyv sa posudzuje na úrovni opatrení, t. j. hodnotí sa jednotlivo každá reforma alebo investícia. Lotyšsko v prípade potreby navrhlo zaviesť zmierňujúce opatrenia s cieľom zabrániť výraznému narušeniu. Týka sa to najmä opatrení protipovodňovej ochrany, pri ktorých sa súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“ zabezpečil zahrnutím osobitného míľnika. Podobne je, pokiaľ ide o investície do protipovodňovej ochrany, nutné zabezpečiť prísny súlad s právnymi predpismi Únie v oblasti životného prostredia a zaistiť, aby nedošlo k narušeniu stavu vodných útvarov. Obnovu ciest sprevádza investícia do dekarbonizácie dopravy, aby sa zabránilo narušeniu cieľa zmiernovania zmeny klímy.

Príspevok k zelenej transformácii vrátane biodiverzity

- (21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. e) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.5 prílohy V k nemu plán obnovy a odolnosti obsahuje opatrenia, ktoré do značnej miery (hodnotenie A) prispievajú k zelenej transformácii vrátane biodiverzity alebo k riešeniu výziev, ktoré z nej vyplývajú. Na opatrenia na podporu klimatických cieľov pripadá suma, ktorá predstavuje 37,6 % celkových prostriedkov pridelených na plán, vypočítaná podľa metodiky uvedenej v prílohe VI k nariadeniu (EÚ) 2021/241. V súlade s článkom 17 nariadenia (EÚ) 2021/241 je plán obnovy a odolnosti v súlade s informáciami uvedenými v národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030.
- (22) Plán obnovy a odolnosti Lotyšska sa zameriava najmä na udržateľnú mobilitu. Reorganizácia metropolitnej oblasti Rigy a súvisiaci investičný program na ekologizáciu mestskej verejnej dopravy a infraštruktúry by mali byť významným prínosom k dekarbonizácii lotyšského odvetvia dopravy. Plán obnovy a odolnosti zahŕňa aj opatrenia zamerané na zlepšenie energetickej hospodárnosti bytových domov a verejných budov, zvýšenie energetickej efektívnosti podnikov a modernizáciu elektrizačnej sústavy. Malo by to prispieť k zlepšeniu energetickej efektívnosti a zníženiu emisií skleníkových plynov v stavebníctve. Plán obnovy a odolnosti sa zameriava aj na adaptáciu na zmenu klímy na základe investícií do predchádzania povodní a požiarnej prevencie, ktoré by mali priamo prispieť k cieľu adaptovať sa na dôsledky zmeny klímy. Plán neobsahuje žiadne opatrenia zacielené na biodiverzitu. Niektoré opatrenia spojené so zmierňovaním zmeny klímy však môžu byť prospešné aj z hľadiska ochrany biodiverzity, keďže zmena klímy predstavuje pre biodiverzitu jednu z hlavných hrozieb.

Príspevok k digitálnej transformácii

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13).

- (23) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. f) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.6 prílohy V k nemu plán obnovy a odolnosti zahŕňa opatrenia, ktoré do značnej miery (hodnotenie A) prispievajú k digitálnej transformácii alebo k riešeniu výziev, ktoré z nej vyplývajú. Na opatrenia na podporu digitálnych cieľov pripadá suma, ktorá predstavuje 21 % celkových prostriedkov pridelených na plán, vypočítaná podľa metodiky uvedenej v prílohe VI k nariadeniu (EÚ) 2021/241.
- (24) Digitálne opatrenia zahrnuté v pláne sa týkajú rôznych aspektov digitálnej transformácie, ktoré zahŕňajú verejný a súkromný sektor, zručnosti a pripojiteľnosť – so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti lotyšského hospodárstva v strednodobom a dlhodobom horizonte. Nedostatočné základné digitálne zručnosti, nízka miera využívania digitálnych riešení podnikmi, ako aj nedostatok špecialistov na informačné a komunikačné technológie sú kľúčovými digitálnymi výzvami Lotyšska, ktoré majú vplyv na dostupnosť pracovnej sily, konkurencieschopnosť, odolnosť a využívanie elektronických služieb štátnej správy a inovácií. Ako reakciu na uvedené výzvy plán Lotyšska zahŕňa značné investície do základných a pokročilých digitálnych zručností. Súčasťou lotyšského plánu sú aj opatrenia na digitálnu modernizáciu verejnej správy a digitálnu transformáciu verejných služieb vrátane centralizovaných verejných riešení. V pláne sa riešia výzvy súvisiace s digitálnou transformáciou aj prostredníctvom podpory digitálnej transformácie podnikov a vytváraním lepšieho prostredia pre výskum a inovácie pomocou opatrení na zlepšenie digitalizácie malých a stredných podnikov, ako aj zriadením rámca potrebného na účasť Lotyšska v sieti európskych centier digitálnych inovácií. Plán zahŕňa opatrenia na zavedenie vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia, ktoré by malo pomôcť ďalej skvalitňovať digitálnu infraštruktúru.

Trvalý vplyv

- (25) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. g) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.7 prílohy V k nemu sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti bude mať na Lotyšsko do značnej miery (hodnotenie A) trvalý vplyv.
- (26) Očakáva sa, že vykonanie plánovaných reforiem a investícií prinesie hospodárstvu štrukturálne zlepšenia. Reforma správy predovšetkým inštitúcií vysokoškolského vzdelávania by mala mať dlhodobý vplyv na kvalitu vzdelávania a výskumu v Lotyšsku. Ďalšie opatrenia zahŕňajú reformy zamerané na stimulovanie digitalizácie a podporu digitálnych zručností, reorganizáciu obcí, reformu daňovej správy s cieľom znížiť tieňovú ekonomiku, ako aj na stratégiu centralizácie a profesionalizácie v oblasti verejného obstarávania. Štrukturálne zlepšenia možno očakávať aj od implementácie investícií zameraných na zabezpečenie vyššej energetickej hospodárnosti budov prostredníctvom obnovy, investícií do digitalizácie, podpory administratívnej územnej reformy, zdravotníckej infraštruktúry fakultných a regionálnych nemocníc, infraštruktúry pre poskytovateľov sekundárnych ambulantných služieb a infraštruktúry pre priemyselné parky. Trvalý vplyv plánu sa môže posilniť aj synergiami medzi plánom a inými programami vrátane programov financovaných z fondov politiky súdržnosti, a to najmä vecným riešením hlboko zakorenených územných výziev a podporou vyváženého rozvoja.

Monitorovanie a realizácia

- (27) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. h) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.8 prílohy V k nemu sú opatrenia navrhované v pláne obnovy a odolnosti primerané (hodnotenie A) na zabezpečenie účinného monitorovania a vykonávania plánu obnovy

a odolnosti vrátane predpokladaného harmonogramu, míľnikov a cieľov a súvisiacich ukazovateľov.

- (28) V lotyšskom pláne obnovy a odolnosti sa prezentuje administratívna organizácia procesu jeho realizácie v Lotyšsku, ktorá by sa mala zabezpečiť v kontexte existujúceho vnútroštátneho rámca pre implementáciu podpory z fondov zdieľaného riadenia. Plán obsahuje prehľad predpokladaných postupov monitorovania a podávania správ a jasne sa v ňom identifikujú aktéri a ich úlohy a povinnosti pri vykonávaní úloh vnútornej kontroly. Koordináciou realizácie plánu bude poverené ministerstvo financií, zatiaľ čo zabezpečovanie a monitorovanie realizácie plánu by malo byť úlohou úradu štátneho kancelára, príslušných ministerstiev a centrálnej finančnej a kontraktnej agentúry. Míľniky a ciele sú realistické a navrhované ukazovatele sú relevantné a spoľahlivé. Opatrenia v pláne sú do určitej miery roztrieštené, v dôsledku čoho je stanovený veľký počet míľnikov a cieľov. Sústreďujú sa zväčša smerom k roku 2026, najmä pokiaľ ide o investície do infraštruktúry a horizontálne schémy zamerané na investície podnikov.
- (29) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa finančná podpora v rámci mechanizmu oznámila a uznala v súlade s článkom 34 nariadenia (EÚ) 2021/241. V rámci nástroja technickej podpory možno požiadať o technickú podporu, ktorá má pomôcť členským štátom pri vykonávaní ich plánu.

Výpočet nákladov

- (30) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. i) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.9 prílohy V k nemu je uvedené odôvodnenie výšky odhadovaných celkových nákladov na plán obnovy a odolnosti do strednej miery (hodnotenie B) primerané a realistické, je v súlade so zásadou nákladovej efektívnosti a zodpovedá očakávanému vnútroštátnemu hospodárskemu a sociálnemu vplyvu.
- (31) Lotyšsko poskytlo individuálne odhady nákladov na všetky investície, ktoré sú zahrnuté v pláne obnovy a odolnosti. Rozpis nákladov je celkovo podrobný a dostatočne odôvodnený. Odhady sú založené na porovnaní s minulými investíciami podobného charakteru a na analýze trhu a cien. Z posúdenia odhadov nákladov a súvisiacej sprievodnej dokumentácie vyplýva, že väčšina nákladov je riadne odôvodnená a primeraná. Sumy navrhované na financovanie sa vyhodnotili ako primerané a možno na základe nich vyvodiť záver, že odhady nákladov sú realistické do strednej miery. Hoci sa náklady na väčšinu opatrení považujú za veľmi realistické (tzn. odhadované náklady sa v porovnaní s nákladmi na podobné reformy alebo investície nachádzajú v rozsahu nízkych až stredne vysokých súm), v prípade určitého obmedzeného súboru opatrení sa náklady považujú za realistické len do malej miery. Na záver možno konštatovať, že odhadované celkové náklady na plán obnovy a odolnosti sú v súlade so zásadou nákladovej efektívnosti a zodpovedajú očakávanému vnútroštátnemu hospodárskemu a sociálnemu vplyvu.

Ochrana finančných záujmov

- (32) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. j) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.10 prílohy V k nemu sú opatrenia navrhované v pláne obnovy a odolnosti primerané (hodnotenie A) na predchádzanie korupcii, podvodom a konfliktom záujmov pri využívaní finančných prostriedkov poskytnutých na základe uvedeného nariadenia, ako aj na odhaľovanie a nápravu týchto javov, pričom sa očakáva, že tieto opatrenia účinne zabránia dvojitému financovaniu na základe uvedeného nariadenia a z iných

programov Únie. Tým nie je dotknuté uplatňovanie iných inštrumentov a nástrojov na podporu a presadzovanie súladu s právom EÚ vrátane nástrojov na predchádzanie korupcii, podvodom a konfliktom záujmov, ich odhaľovanie a nápravu, ako aj nástrojov na ochranu finančných prostriedkov Únie v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092.

- (33) Systém kontroly a opatrenia navrhované v pláne obnovy a odolnosti sú založené na spoľahlivých procesoch a štruktúrach uplatňovaných v existujúcom vnútroštátnom rámci pre implementáciu štrukturálnych fondov. V pláne sa jasne identifikujú aktéri (orgány/subjekty) a ich úlohy a zodpovednosti za vykonávanie úloh vnútornej kontroly. Príslušné funkcie sú náležite oddelené. Systém kontroly a iné relevantné opatrenia vrátane zberu a sprístupňovania údajov o konečných prijímateľoch sú primerané.
- (34) Lotyšský kabinet ministrov schválil celkové opatrenia 18. augusta 2020. Pred začatím vykonávania plánu sa očakáva prijatie ďalších vykonávacích aktov. Nebolo to však prekážkou pre posúdenie opísaného procesu a štruktúr. Lotyšské orgány by mali poskytnúť aktuálne informácie o prijatí uvedených aktov a príslušné povinnosti by sa mali stanoviť v dohode o financovaní, ktorá sa má uzavrieť v súlade s článkom 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (35) Lotyšsko uviedlo, že môže byť potrebné upraviť existujúce IT nástroje alebo vyvinúť nové, napríklad modul pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti v informačnom systéme na riadenie fondov politiky súdržnosti (KPVIS), a používať dočasné IT nástroje, aby boli splnené osobitné požiadavky na riadenie a podávanie správ opísané v pláne. V súlade s článkom 20 ods. 5 písm. e) nariadenia (EÚ) 2021/241 by Lotyšsko malo vykonať túto úpravu existujúcich IT nástrojov s cieľom dosiahnuť súlad s článkom 22 uvedeného nariadenia potvrdením stavu vykonávania danej úpravy v rámci prvej žiadosti o platbu. Ak uvedená žiadosť o platbu nebude plne založená na funkciách upraveného IT nástroja opísaných v pláne, mala by sa vypracovať osobitná auditorská správa o systéme. V danej správe by sa mali analyzovať všetky súvisiace zistené nedostatky a prijaté alebo plánované nápravné opatrenia.

Koherentnosť plánu

- (36) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. k) nariadenia (EÚ) 2021/241 a oddielom 2.11 prílohy V k nemu plán zahŕňa do značnej miery (hodnotenie A) opatrenia na vykonávanie reforiem a verejných investičných projektov, ktoré predstavujú súdržné činnosti.
- (37) Lotyšský plán obnovy a odolnosti je koherentný, obsahuje konzistentné, navzájom sa posilňujúce reformy a investície a medzi jednotlivými komponentmi existujú synergie. Plán obnovy a odolnosti zahŕňa opatrenia na vykonávanie reforiem a verejných investičných projektov, ktoré predstavujú súdržné činnosti. Investície a reformy sú štruktúrované na základe šiestich komponentov, z ktorých jasne vyplývajú ich tematické vzťahy a prepojenia. V pláne je zaistená súdržnosť jednak v rámci jednotlivých komponentov, v ktorých sú reformy sprevádzané príslušnými investíciami, a jednak medzi rôznymi komponentmi plánu. Komponenty zahrnuté do plánu tvoria jednotný rámec reforiem a investícií, ktorého hlavnou úlohou je podpora produktivity, znižovanie nerovností, ako aj podpora zelenej a digitálnej transformácie. Uvedených šesť komponentov sa navzájom posilňuje a medzi ich cieľmi existuje koherentnosť.

Rovnosť

- (38) Pokiaľ ide o rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí pre všetkých, v pláne sa opisujú výzvy z hľadiska rodovej rovnosti a potrieb osôb so zdravotným postihnutím. V pláne sa zároveň vysvetľuje, ktoré investície by mali prispieť k prekonaniu identifikovaných výziev. V lotyšskom pláne obnovy a odolnosti sa predpokladá vykonávanie rôznych opatrení na podporu rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí. V záujme riešenia osobitných potrieb osôb so zdravotným postihnutím plán obsahuje opatrenie na zabezpečenie prístupnosti verejných a súkromných budov. Navyše by všetky nové vozidlá verejnej dopravy mali byť vybavené jednoduchým prístupom pre osoby so zníženou pohyblivosťou. Vo všeobecnosti sa venuje pozornosť riešeniu situácie zraniteľných skupín, najmä v oblasti zdravia. Plán zahŕňa aj opatrenia na zlepšenie vzdelávacích príležitostí pre všetky školopovinné deti. Pokiaľ ide o rodovú rovnosť, plán obsahuje opatrenia zamerané konkrétne na zapojenie žien do využívania kariérnych príležitostí v oblasti informačných a komunikačných technológií s cieľom zvýšiť rodovú rovnováhu v radoch špecialistov na informačné a komunikačné technológie. Očakáva sa, že situácia žien na trhu práce uchádzajúcich sa o zamestnanie sa zlepší prostredníctvom cielených opatrení zameraných na podporu zosúladienia pracovného a rodinného života vytváraním príležitostí pre domácnosti s deťmi na prácu na diaľku a prácu na čiastočný úväzok. Riadením a vykonávaním projektov by sa malo zabezpečiť rovnaké odmeňovanie za prácu rovnakej hodnoty, ako aj rozmanitosť na riadiacich pozíciách. Popri tom by mala byť v procese výberu projektov zakotvená zásada nevylúčenia a povinnosť potláčať akúkoľvek diskrimináciu nielen na základe pohlavia, ale aj rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku a sexuálnej orientácie.

Vlastné posúdenie bezpečnosti

- (39) Plán zahŕňa všeobecné vlastné posúdenie bezpečnosti za každý komponent a uvádza sa v ňom zoznam opatrení, ktoré majú bezpečnostný rozmer. Hoci lotyšské vlastné posúdenie bezpečnosti má všeobecný charakter, v pláne sa venuje priestor kybernetickej bezpečnosti a ďalším aspektom digitálnej bezpečnosti. Vo vlastnom posúdení sa dospelo k záveru, že plánovanými investíciami by sa posilnila bezpečnosť dotknutých opatrení.

Cezhraničné a viacnárodné projekty

- (40) Plán prispieva k rôznym viacnárodným projektom a plánovaným dôležitým projektom spoločného európskeho záujmu (IPCEI): Via Baltica 5G – koridor, európska sieť centier digitálnych inovácií, spoločná európska dátová infraštruktúra a služba (vytvorením potenciálneho IPCEI v oblasti cloud computingu budúcej generácie), projekt prepojenej verejnej správy, Genome Europe, systém na výmenu röntgenových snímok medzi pobaltskými štátmi (Baxe) a mikroprocesory a polovodičové technológie. Tieto projekty sú financované aj z iných programov, napríklad z programu Digitálna Európa alebo Nástroja na prepájanie Európy, a zo štrukturálnych fondov.

Konzultačný proces

- (41) V období od decembra 2020 do marca 2021 sa uskutočnila séria tematických verejných konzultácií otvorených pre organizácie občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov, miestne orgány a iné zainteresované strany. Na diskusii o pláne medzi Komisiou a lotyšskými orgánmi sa zúčastnili zástupcovia sociálnych partnerov,

podnikateľských organizácií, miestnych samospráv a iných zainteresovaných strán. Pripomienky partnerov týkajúce sa plánu sú verejne dostupné a boli uverejnené spolu s plánom.

- (42) Zapojenie zainteresovaných strán do realizácie plánu sa má uskutočniť prostredníctvom systému riadenia a kontroly, ktorý sa používa pri implementácii podpory v rámci politiky súdržnosti, pričom zástupcovia zainteresovaných strán tvoria neoddeliteľnú súčasť výboru pre monitorovanie finančných prostriedkov EÚ. Do realizácie reforiem zahrnutých v pláne je nevyhnutné zapojiť všetky miestne orgány a zainteresované strany vrátane sociálnych partnerov, aby príslušní aktéri prijali zodpovednosť za plán.

Kladné posúdenie

- (43) V nadväznosti na kladné posúdenie Komisie týkajúce sa plánu obnovy a odolnosti Lotyšska obsahujúce konštatovanie, že plán uspokojivo splňa kritériá posudzovania stanovené v nariadení (EÚ) 2021/241, by sa v tomto rozhodnutí mali v súlade s článkom 20 ods. 2 uvedeného nariadenia a prílohou V k nemu stanoviť reformy a investičné projekty potrebné na realizáciu plánu, príslušné míľniky, ciele a ukazovatele, ako aj suma, ktorú Únia poskytne na realizáciu plánu vo forme nenávratnej finančnej podpory.

Finančný príspevok

- (44) Odhadované celkové náklady na plán obnovy a odolnosti Lotyšska predstavujú 1 826 000 000 EUR. Keďže plán obnovy a odolnosti uspokojivo splňa kritériá posudzovania stanovené v nariadení (EÚ) 2021/241 a keďže objem odhadovaných celkových nákladov na plán obnovy a odolnosti je nižší ako maximálny finančný príspevok, ktorý je k dispozícii pre Lotyšsko, finančný príspevok pridelený na plán obnovy a odolnosti Lotyšska by sa mal rovnať výške odhadovaných celkových nákladov na plán obnovy a odolnosti bez toho, aby bola dotknutá aktualizácia plánu, s prihliadnutím na maximálny finančný príspevok v súlade s článkom 18 ods. 2 uvedeného nariadenia.
- (45) V súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa má výpočet maximálneho finančného príspevku pre Lotyšsko aktualizovať do 30. júna 2022. V súlade s článkom 23 ods. 1 uvedeného nariadenia by sa teraz do 31. decembra 2022 mala pre Lotyšsko sprístupniť suma prostriedkov na účely právneho záväzku. Ak to bude v nadväznosti na aktualizáciu maximálneho finančného príspevku potrebné, Rada by na návrh Komisie mala bez zbytočného odkladu zmeniť toto rozhodnutie tak, aby obsahovalo aktualizovaný maximálny finančný príspevok.
- (46) Poskytovaná podpora sa má financovať z finančných prostriedkov, ktoré si Komisia vypožičia v mene Únie na základe článku 5 rozhodnutia Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053⁶. Podpora by sa mala vyplatiť v splátkach, keď Lotyšsko uspokojivo splní príslušné míľniky a ciele určené v súvislosti s vykonávaním plánu obnovy a odolnosti.
- (47) Lotyšsko požiadalo o predbežné financovanie v objeme 13 % finančného príspevku. Uvedená suma by sa mala Lotyšsku sprístupniť s výhradou nadobudnutia platnosti dohody o financovaní stanovenej v článku 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 a v súlade s ňou.

⁶ Ú. v. EÚ L 424, 15.12.2020, s. 1.

- (48) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok žiadnych postupov týkajúcich sa prideľovania finančných prostriedkov Únie v rámci ktoréhokoľvek iného programu Únie okrem nariadenia (EÚ) 2021/241 ani postupy týkajúce sa narušenia fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu iniciovať najmä podľa článkov 107 a 108 zmluvy. Toto rozhodnutie nezaväzuje členské štáty povinnosti oznamovať Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 zmluvy,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Schválenie posúdenia plánu obnovy a odolnosti

Posúdenie plánu obnovy a odolnosti Lotyšska na základe kritérií stanovených v článku 19 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa schvaľuje. Reformy a investičné projekty v rámci plánu obnovy a odolnosti, podrobnosti a harmonogram monitorovania a realizácie tohto plánu vrátane príslušných míľnikov a cieľov, príslušné ukazovatele týkajúce sa plnenia plánovaných míľnikov a cieľov, ako aj opatrenia na poskytnutie plného prístupu k podkladovým relevantným údajom Komisii sú stanovené v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Finančný príspevok

1. Únia sprístupňuje Lotyšsku finančný príspevok vo forme nenávratnej podpory vo výške 1 826 000 000 EUR. Suma 1 640 779 642 EUR je k dispozícii na uzavretie právneho záväzku do 31. decembra 2022⁷. S výhradou toho, že pri aktualizácii stanovenej v článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa vypočíta pre Lotyšsko suma rovnaká alebo vyššia ako uvedená suma, je k dispozícii ďalšia suma vo výške 185 220 358 EUR na uzavretie právneho záväzku od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023.
2. Komisia poskytuje Lotyšsku finančný príspevok Únie v splátkach v súlade s prílohou. Suma 237 380 000 EUR sa sprístupňuje ako platba predbežného financovania, pričom zodpovedá 13 % finančného príspevku. Predbežné financovanie a splátky môže Komisia vyplatiť v jednej alebo vo viacerých tranžiach. Výška tranží závisí od dostupnosti finančných prostriedkov.
3. Predbežné financovanie sa uvoľňuje s výhradou nadobudnutia platnosti dohody o financovaní stanovenej v článku 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 a v súlade s ňou. Predbežné financovanie sa zúčtováva pomerným odpočítaním od splátok, ktoré majú byť vyplatené.
4. Uvoľnenie splátok v súlade s dohodou o financovaní je podmienené dostupnosťou finančných prostriedkov a rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Lotyšsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele určené v súvislosti s vykonávaním plánu obnovy a odolnosti. S výhradou nadobudnutia účinnosti právnych záväzkov uvedených v odseku 1 musia byť míľniky a ciele splnené najneskôr do 31. augusta 2026, aby boli oprávnené na úhradu.

⁷ Táto suma zodpovedá sume prostriedkov sprístupnenej na účely právneho záväzku do 31. decembra 2022 po odpočítaní pomerného podielu Lotyšska na výdavkoch podľa článku 6 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 vypočítanej v súlade s metodikou uvedenou v článku 11 uvedeného nariadenia.

Článok 3
Adresát

Toto rozhodnutie je určené Lotyšskej republike.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka